

Waldlabor – niezwykły doświadczalny las miejski

Jaki jest cel istnienia lasu doświadczalnego w Zurychu? Przekazanie wiedzy związanej z ochroną i pielęgnacją lasu w imię zrównoważonego rozwoju na styku praktyki leśnej, społeczeństwa i badań. Ma istnieć co najmniej 100 lat, jest nastawiony na długotrwałe badania, czym kontrastuje z wieloma krótkoterminowymi projektami. Właściciele lasów w Zurychu chcą pozostawić coś trwałego dla społeczeństwa, ekspertów i przyszłych pokoleń.

W czasie XVI Europejskiego Kongresu Edukatorów Leśnych jeden dzień warsztatów odbywał się w Waldlabor, czyli leśnym laboratorium. Jest to kompleks leśny, położony na obrzeżach Zurychu, bardzo blisko uczelni, zarządzany przez stowarzyszenie, w skład którego wchodzi miasto, kanton, uniwersytet, instytut badawczy oraz stowarzyszenia właścicieli lasów i pracowników leśnych. Teren doświadczalny został powołany krótko przed pandemią w 2019 roku. Co ciekawe, są to grunty należące do kilku właścicieli, a zatrudniona jest tu tylko jedna osoba na 2 dni w tygodniu do koordynacji działań. Jest to miejsce edukacji (ośrodek edukacji leśnej finansowany przez miasto) i badań. Nacisk kładziony jest na las przekształcony przez człowieka – „las kulturowy”. Na stronie internetowej Waldlabor możemy przeczytać, że *historia lasu kulturowego rozpoczęła się wraz ze ścięciem pierwszego drzewa...*

Nauka

Z punktu widzenia nauki, bliskiej mi przecież bardzo, miejsce to otwiera się na badania nie tylko prowadzone przez naukowców osadzonych na uniwersytetach, lecz także na naukę społeczną. Ważne, by badania mieści-

ły się w założeniach stowarzyszenia, a są one szerokie, dotyczą bioróżnorodności i usług ekosystemowych, zmian klimatu, kształtowania krajobrazu, różnych form i modeli zarządzania lasem oraz społecznych aspektów gospodarki leśnej. Badają tam historyczne, współczesne i przyszłe formy gospodarki leśnej. Waldlabor zaprasza wszystkich zainteresowanych do zgłaszania własnych pomysłów i pytań badawczych w ramach tematów głównych. Pomysły na projekty badawcze są zbierane przez cały rok, a rozpatrywane są wiosną i jesienią. Waldlabor ma też sponsorów i partnerów, więc częściowo finansuje takie badania.

Praktyka

Jeśli chodzi o działalność edukacyjną, to na skraju lasu jest ośrodek przerobiony ze stodoły, czynny 7 dni w tygodniu; pracuje tam kilkunastu edukatorów. W zeszłym roku miasto zwiększyło finansowanie, bo uważa edukację leśną za bardzo ważny element realizacji zrównoważonego rozwoju. Zasada jest taka, że nikt nie prowadzi zajęć na pełny etat, ponieważ wychodzą tam z założenia, że to praca bardzo ciężka i łatwo o wypalenie zawodowe. Większość pracowników prowadzi zajęcia 2-3 dni w tygodniu, a pozostały czas pracują

np. jako arborysty lub w administracji. Organizowane są zajęcia dla klas szkolnych, wycieczki dla dorosłych, praktyczne prace leśne dla dorosłych oraz praktyki studenckie. Jest to też miejsce rekreacji, fragment jest przeznaczony na cmentarz. Nacisk jest kładziony na tłumaczenie potrzeby i sensu zrównoważonej gospodarki leśnej, podkreśla się jej długoletni charakter. Dzięki bezpośredniemu zestawieniu różnych form zagospodarowania można zaobserwować i odczuć dynamikę lasu oraz ciągle w nim zmiany. Edukacja ma pomóc zrozumieć „las kulturowy” i znaczenie gospodarki leśnej w obliczu zmian klimatycznych. Najlepiej chyba tę część zadań podsumowuje zdanie wypowiedziane przez **Martina Brüllhardt**, czyli koordynatora Waldlabor: *„Ludzie widzą las i widzą wyciążenie lasu, ale nie dostrzegają, jak las rośnie, a my tu jesteśmy po to, żeby właśnie to im pokazać.”*

Kreatywność

W Waldlabor jest tylko jedna tablica informacyjna z mapą, kodem QR do aplikacji i podstawowymi informacjami. W czasie zajęć edukatorzy wspomagają się grafikami (rycinami) z minimalną ilością tekstu na specjalnych ceratach. Można je zabrać do lasu i rozłożyć na ziemi lub rozwiesić między drzewami, a przez większość czasu zdobią one ściany ośrodka. Nie tylko podejście do tablic, badań i obciążenie pracą jest w Waldlabor inne niż to znane z naszego podwórka. W następnych odcinkach opiszę, co jeszcze zwróciło moją uwagę. 🌀

Anna Wierzbicka

Fot. Anna Wierzbicka (2)